

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie X U 1266/19 na skutek odwołania B. K. (1) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł. o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy od decyzji z 23 października 2019 r. oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawczyni B. K. (1) była zatrudniona w Zakładzie (...) w D. W. na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniom społecznym.

W dniu 27 października 2017 roku wnioskodawczyni doznała wypadku przy pracy. Ciągnęła ona wózek transportowy z wyrobami wędliniarskimi. Jedno z kółek wózka zaczepiło się

o kratkę ściekową, co spowodowało przechylenie się wózka i w efekcie przewrócenie i przygniecenie wózkiem odwołującej się.

W wyniku zdarzenia ubezpieczona doznała złamania trzonu kości udowej lewej.

W szpitalu zastosowano wobec B. K. leczenie operacyjne złamania lewej kości udowej.

Po opuszczeniu szpitala odwołująca się podjęła dalsze leczenie i rehabilitację.

Zdarzenie zostało uznane za wypadek przy pracy.

W dniu 19 sierpnia 2019 roku Lekarz Orzecznik ZUS wydał orzeczenie, w którym stwierdził, iż wnioskodawczyni wskutek wypadku z dnia 27 października 2017 roku doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 10%. Organ rentowy uwzględnił pozycję nr 147a tabeli uszczerbkowej stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (tj. z dnia 17 stycznia 2020 r., Dz.U. z 2020 r. poz. 233; dalej jako: tabeli uszczerbkowej).

Ubezpieczona złożyła sprzeciw od powyższego orzeczenia.

Komisja Lekarska ZUS w dniu 16 października 2019 roku wydała opinię, w której ustaliła u wnioskodawcy 10% uszczerbku na zdrowiu z powodu wypadku przy pracy z dnia 27 października 2017 roku. Uwzględniono wystąpienie stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu opisanego w pozycji 147a tabeli uszczerbkowej.

Wnioskodawczyni dnia 27 października 2017 roku doznała złamania lewej ręki kości udowej w 1/3 środkowej części trzonu. Po zastosowanym leczeniu operacyjnym i postępowaniu usprawniającym utrzymują się blizny na lewym udzie, wydłużenie kończyny, zmniejszenie obwodu lewego uda o 1,5 cm, koślawe ustawienie osi lewego kolana, niewielki ograniczenie ruchomości w lewym stawie biodrowym i poczucie pogorszenie sprawności.

Powyższe obrażenia stanowiły podstawę uznania, iż uszczerbek na zdrowiu wnioskodawczyni jest stały i wynosi 10% zgodnie z pozycją 147a tabeli. Dokonując tego ustalenia wzięto pod uwagę fakt, że ograniczenia podawane w opisie ruchomości lewego stawu skokowego mają wielkość pojedynczych stopni kątowych i z punktu widzenia biegłego chirurga ortopedy nie mają praktycznego znaczenia dla weryfikacji wielkości uszczerbku na zdrowiu. W dostępnej dokumentacji brak opisu wielkości kątowej koślawego zniekształcenia osi lewej kończyny dolnej. W związku z tym nie można w sposób jednoznaczny ocenić, czy fakt stwierdzenia w badaniu cech uszkodzenia łokotki przyśrodkowej

lewego stawu kolanowego może być w sposób nie budzący wątpliwości wiązany z urazem w postaci złamania lewej kości udowej.

Po uzupełnieniu dokumentacji medycznej stwierdzono blizny na lewym udzie, wydłużenie kończyny o > 4 cm, koślawe ustawienie osi lewego kolana, odruchową skoliozę lędźwiową, zespół bólowy i pogorszenie sprawności kończyny.

Wnioskodawczyni w wieku dziecięcym (ok. 6 lat) doznała złamania trzonu tej samej kości udowej. Tego rodzaju złamania u dzieci były zwykle leczone zachowawczo. Po upływie wielu lat u wnioskodawczyni pozostawało zwężenie kanału szpikowego w miejscu przebytego złamania. Jest to widoczne na zdjęciach RTG i tłumaczy to, że w czasie operacji istniały trudności w postaci konieczności przewiercenia obwodowego kanału szpikowego dla wprowadzenia pręta. Istnienie u wnioskodawczyni wcześniejszych zmian w postaci zarośnięcia (lub tylko znacznego zwężenia) kanału szpikowego lewej kości udowej mogło spowodować, że w trakcie wbijania pręta doszło do przesunięcia obwodowego odcinka i ostatecznego wydłużenia kończyny. Z dostępnych zdjęć RTG wynika, że to wydłużenie kończyny w następstwie wypadku z 2017 roku i przeprowadzonego wówczas zabiegu operacyjnego nie miało większego wymiaru (<5 mm).

Na zdjęciach RTG stawu kolanowego jest widoczne wyraźne zaostrenie obu guzków wyniosłości międzykłykciowej kości piszczelowej. Świadczy to o istnieniu wcześniejszych zmian zwyrodnieniowych tego stawu. Zmiany takie mogą skutkować zwyrodnieniowym (nie na skutek złamania uda w 2017 r.) uszkodzeniem łąkotki, jednakże ani chirurg w poradni, ani biegły chirurg ortopeda nie stwierdzał obecności objawów łąkotkowych. Fakt stwierdzenia w badaniu cech uszkodzenia łąkotki przyrodniczej lewego stawu kolanowego nie może być w sposób niebudzący wątpliwości związany z urazem w postaci złamania lewej kości udowej w 2017 roku.

Istniejące u wnioskodawczyni wydłużenie lewej kończyny dolnej zaistniało jedynie w nieznacznym stopniu na skutek złamania uda w 2017 roku. Większość jest skutkiem przebytego w dzieciństwie złamania. Z doświadczenia lekarskiego wynika, że u szybko rosnących dzieci złamania kości udowej łatwo się goją, jednakże stosunkowo często skutkują wydłużeniem całej kończyny przez dodatkowe pobudzenie tzw. chrząstek wzrostowych.

Istniejąca u wnioskodawczyni odruchowa skolioza kręgosłupa lędźwiowego i koślawe ustawienie osi lewego stawu kolanowego jest skutkiem utrzymującej się od wielu lat asymetrii kończyn dolnych na skutek wydłużenia lewej kończyny dolnej po przebytych dawno złamaniu lewej kości udowej.

Zmiany w obrębie kręgosłupa mają charakter zwyrodnieniowy, nie mają związku z wypadkiem z 2017 roku, wobec czego nie ma potrzeby oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu doznanego w tym wypadku przez lekarzy specjalistów w zakresie chorób kręgosłupa. Stwierdzane obecnie wydłużenie kończyny jest następstwem dwóch zdarzeń, przy czym w większości złamania kości przebytego w wieku dziecięcym. Nie mogło mieć ono wpływu na stan kręgosłupa szyjnego. Odruchowa skolioza i koślawe ustawienie kolana są następstwem wypadku z dzieciństwa.

Uszkodzenie łąkotki jest następstwem zmian zwyrodnieniowych. Brak jest podstaw, żeby wiązać je z wypadkiem z 2017 roku. Wydłużenie kończyny w następstwie przeprowadzonego po wypadku z 2017 roku miała charakter nieznaczny, o ok. 5 mm. Nie mogło ono skutkować takimi zmianami zwyrodnieniowymi, które uszkodziłyby łąkotkę. Przyjmuje się, że dopiero dysproporcje długości kończyn powyżej 2 cm wymagają stosowania specjalistycznego leczenia.

W ramach ustalonego stałego uszczerbku na zdrowiu rzędu 10% w oparciu o punkt 147a tabeli uszczerbkowej, uwzględnione jest m.in. wydłużenie kończyny o 5 mm, zaniki mięśniowe i blizny, a także to, że w obrębie kości udowej pozostaje metal, który może generować dolegliwości bólowe.

Na bocznej powierzchni lewego biodra widoczna jest przebiegająca wzdłuż długiej osi kończyny blizna pooperacyjna o długości 5 cm i szerokości 1 cm. Blizna ma charakter blizny przerostowej w stadium involucji: szeroka, zapadnięta poniżej poziomu otaczającej skóry, zaczerwieniona. Poniżej w górnej 1/3 uda. Na bocznej powierzchni uda stwierdza się przebiegającą wzdłuż długiej osi kończyny bliznę pooperacyjną o długości 2,5 cm i szerokości 1-2 mm. Blizna linijna, mało widoczna, w kolorze i poziomie otaczającej skóry. W środkowej 1/3 uda, na bocznej powierzchni uda, w tej samej

linii co powyżej opisane blizny stwierdzono trzecią bliznę pooperacyjną przebiegającą wzdłuż długiej osi kończyny o długości 15 cm i szerokości 2-3 mm. Blizna linijna, w kolorze i poziomie otaczającej skóry. Nie jest możliwe całkowite usunięcie istniejących blizn ani w drodze operacji plastycznej ani poprzez leczenie zachowawcze, obraz blizny nie zmieni się z upływem czasu. Ewentualny zabieg korekcyjny nie przyniesie istotnej poprawy wyglądu tych blizn.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o powołane dowody. Zważywszy na przedmiot rozpoznania sądu dotyczący zakresu uszczerbku na zdrowiu doznanego przez ubezpieczoną wskutek wypadku przy pracy, najistotniejsze, z punktu widzenia ustaleń faktycznych, okazały się opinie biegłych lekarzy, zwłaszcza specjalisty z zakresu ortopedii.

Opinia biegłego ortopedy, kilkakrotnie uzupełniana w toku postępowania, w tym po przedstawieniu przez ubezpieczoną dodatkowej dokumentacji medycznej, sporządzona została w sposób prawidłowy formalnie – biegły przedstawił zastosowaną metodologię, przeprowadzone badania i fakty wynikające z analizy dokumentacji medycznej. Na poparcie własnych wniosków biegły przedstawił rzeczową i zrozumiałą argumentację. W opiniach uzupełniających, zwłaszcza ustnej, w przekonujący sposób wyjaśnił wszelkie wątpliwości sądu i uwagi podniesione przez pełnomocnika ubezpieczonej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że biegły dysponował dokumentacją medyczną umożliwiającą mu formułowanie stanowczych wniosków, w tym wynikami obiektywnych badań obrazowych przeprowadzonych przed zastosowaniem leczenia operacyjnego urazu doznanego w wypadku z 2017 roku i po tym zabiegu. Biegły na ich podstawie wykluczył, by następstwem wypadku było wydłużenie długości kończyny powyżej 5mm, prezentując jednocześnie przekonujące wyjaśnienie (odwołujące się do wcześniejszego wypadku) stwierdzanych obecnie patologii w zakresie dysproporcji długości kończyn i zwyrodnień w obrębie kręgosłupa i łękotki. Zważywszy, że omawianej opinii – w jej ostatecznym kształcie – pełnomocnik ubezpieczonej nie był w stanie postawić jakichkolwiek zarzutów merytorycznych, a jego uwagi miały wyłącznie charakter polemiczny, sąd pominął popierany przez niego wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ortopedy, jako zmierzający wyłącznie do przedłużenia postępowania.

Biorąc pod uwagę charakter doznanych przez ubezpieczoną obrażeń, najbardziej odpowiednia dla oceny stopnia doznanego uszczerbku na zdrowiu była wiedza specjalistyczna z zakresu ortopedii, a więc dziedziny zajmującej się stanami urazowymi narządu ruchu. Zważywszy, że ubezpieczona nie przedstawiła dokumentacji medycznej dotyczącej leczenia neurochirurgicznego lub przez specjalistę z zakresu chirurgii naczyniowej, a nadto treść odwołania i późniejszych pism procesowych nie zawierała wniosków o ustalenie uszczerbku na zdrowiu dotyczącego urazów właściwych dla biegłych tych specjalności, Sąd na podstawie art. 2352 § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. pominął, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia i zmierzające wyłącznie do przedłużenia postępowania, dowody z opinii biegłych neurochirurga i chirurga naczyniowego, o dopuszczenie których wносиła odwołująca się. Ocenę sądu w tym zakresie potwierdzili biegły ortopeda i biegły z zakresu chirurgii plastycznej.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie okazało się niezasadne, wskutek czego podlegało oddaleniu.

Sąd wskazał, że w myśl art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 1205; dalej: ustawy wypadkowej) ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Zgodnie z regulacją ustawową za stały uszczerbek na zdrowiu uznaje się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy (art. 11 ust. 2 powołanej ustawy), zaś za długotrwały – upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Sąd podkreślił, że dla oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu i ustalenia uprawnień wnioskodawcy ma zastosowanie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (tekst jednolity Dz. U. 2020 roku, poz. 233).

Sąd zauważył, iż w przedmiotowej sprawie kwestią niesporną pozostawała okoliczność, że zdarzenie z udziałem wnioskodawczyni było wypadkiem przy pracy. Osłą sporu pomiędzy stronami pozostawało ustalenie wysokości rzeczywistego uszczerbku na zdrowiu, będącego skutkiem wskazanego wypadku.

Sąd zauważył, że odwołujący się stał na stanowisku, że poza stwierdzonym przez organ rentowy uszczerbkiem ustalonym z punktu 147 tabeli uszczerbkowej, stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (tj. z dnia 17 stycznia 2020 r., Dz.U. z 2020 r. poz. 233; dalej jako: tabeli uszczerbkowej), uzasadnione jest również przyznanie jednorazowego odszkodowania z tytułu wystąpienia następujących uszczerbków na zdrowiu:

1. inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego, w tym złamań kości udowej (poz. 145c tabeli uszczerbkowej),
2. złamanie kości udowej (poz. 147 tabeli uszczerbkowej) – w wymiarze wyższym niż ustalony przez organ rentowy,
3. blizny pooperacyjne oceniane per analogiam do poz. 149 tabeli uszczerbkowej
4. poziome pęknięcie łękotki (poz. 155 tabeli uszczerbkowej)

W ocenie Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie negatywnie zweryfikowało twierdzenia odwołującej się, potwierdzając jednocześnie prawidłowość ustaleń orzeczniczych leżących u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Zdaniem Sądu, wszelkie następstwa zdrowotne wynikające bezpośrednio z urazu doznanego w wypadku przy pracy z 2017 roku zasadnie ustalone zostały w oparciu o punkt 147a tabeli uszczerbkowej. Sąd zauważył, że treść opisanego w tej jednostce systematyzacyjnej uszczerbku: złamanie kości udowej - w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach, z nieznacznymi zmianami i skróceniem do 4 cm. Hipoteza wskazanej normy niewątpliwie obejmuje zatem zarówno samo złamanie kości udowej, jak i jego następstwa w opisanej postaci. Nie ma zatem racji odwołująca się, by istniały podstawy do orzekania na innej podstawie uszczerbku wynikającego ze skrócenia kończyny. Ustalony w toku postępowania stały uszczerbek na zdrowiu rzędu 10% obejmuje zatem nie tylko fakt przerwania ciągłości tkanek kostnych w kości udowej, ale także inne wynikające z tego następstwa, na które wskazywał biegły ortopeda: skrócenie kończyny o 5mm, zaniki mięśniowe, blizny, a także to, że pozostający po operacji kości udowej metal może generować dolegliwości bólowe, zwłaszcza przy przeciążeniach kończyny.

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne wykluczyły, by następstwami wypadku przy pracy były choroby kręgosłupa szyjnego lub pęknięcie łąkotki. Sąd I instancji, pomimo stwierdzenia określonego stałego uszczerbku na zdrowiu w treści opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej, nie znalazł podstaw do przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z powodu blizn pooperacyjnych zlokalizowanych na kończynie dolnej. Sąd podzielił spostrzeżenia Sądu Okręgowego w Łodzi, który wskazał, że w tego rodzaju defektach estetycznych brak jest podstaw do zastosowania – per analogiam – punktów tabeli uszczerbkowej przeznaczonych do oceny uszczerbku dotyczącego blizn powłok twarzy. Podkreślić należy, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych, w tym także te dotyczące świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego należnych z uwagi na stwierdzony uszczerbek na zdrowiu, mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Takie ukształtowanie treści stosunków ubezpieczeń społecznych oznacza konieczność ich ścisłego stosowania. W związku z tym niedopuszczalnym jest orzekanie o uszczerbku na zdrowiu na zasadach analogii poza przypadkami, w których przepis wprost na to zezwala. Zgodnie z § 8 pkt. 3 zd. 1 rozporządzenia, taka możliwość istnieje wyłącznie w sytuacji gdy w ocenie procentowej brak jest odpowiedniej pozycji dla danego przypadku. Niedopuszczalnym jest zatem orzekanie poprzez analogię, gdy w ocenie procentowej przewidziano pozycję dla danego przypadku, jednakże w ramach tej pozycji nie przewidziano konkretnego uszkodzenia. Gdyby bowiem ustawodawca chciał dopuścić możliwość orzeczenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w następstwie wypadków przy pracy dla wszystkich innych uszkodzeń podpadających pod wymienioną tabeli pozycję, nie ograniczałby możliwości orzeczenia o uszczerbku poprzez ścisłe wymienienie przypadków, w których sytuacja taka

winna mieć miejsce. Jedynie uszkodzenia powłok twarzy, w tym oszpecenia spowodowane bliznami bez zaburzeń funkcji dają podstawy do ustalenia uszczerbku na zdrowiu według punktu 19 „tabeli uszczerbkowej”. Twarz jest nie tylko eksponowaną częścią ciała, ale także tą, na której skupia się uwaga rozmówcy. Blizna na twarzy jest widoczna dla nie tylko dla poszkodowanego ale też dla każdej osoby, z którą się kontaktuje. Z oczywistych względów posiadanie blizny na twarzy jest uciążliwe dla poszkodowanego, co uzasadnia stwierdzenie uszczerbku na zdrowiu w tym przypadku (zob. wyroki Sądu Okręgowego w Łodzi: z dnia 16 września 2016 roku w sprawie VIII Ua 42/16, LEX nr 2140893 oraz z dnia 3 marca 2020 r., VIII Ua 120/19, LEX nr 2960982).

Sąd Rejonowy ustalił zatem, że ubezpieczona w następstwie wypadku przy pracy z dnia 27 października 2017 roku doznała 10% stałego uszczerbku na zdrowiu w postaci ograniczenia sprawności kończyny dolnej lewej po złamaniu kości udowej leczonym operacyjnie (punkt 147a tabeli uszczerbkowej), co koreluje z wnioskami orzecznictwami leżącymi u podstaw zaskarżonej decyzji.

Kierując się zaprezentowaną argumentacją i przytoczonymi przepisami prawa, Sąd oddalił odwołanie jako niezasadne w oparciu o dyspozycję art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

- obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, a to:
  - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego dokonaną z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego, a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych polegający na:
    - oparciu ustaleń w sprawie niemal wyłącznie na kwestionowanych przez ubezpieczoną opiniach biegłego z zakresu ortopedii A. W. (1);
    - sprzeczności w treści uzasadnienia wyroku polegającej na przyjęciu, że po uzupełnieniu dokumentacji medycznej stwierdzono wydłużenie kończyny o ponad 4 cm, przy jednoczesnym uznaniu, że wydłużenie kończyny w następstwie wypadku w 2017 r. nie miało większego wymiaru, gdyż poniżej 5 mm,
    - sprzeczności w treści uzasadnienia wyroku polegającej na przyjęciu, że u ubezpieczonej nie stwierdzono objawów łątkowych przy jednoczesnym uznaniu, że fakt stwierdzenia w badaniu cech uszkodzenia łątki przyśrodkowej lewego stawu kolanowego nie może być wiązane z wypadkiem przy pracy, w sytuacji gdy przed tym wypadkiem u B. K. (1) nie występowało uszkodzenie łątki;
    - nieprawidłowym ustaleniu, że łączny stały i długotrwały uszczerbek na zdrowiu wynosi zaledwie 10 %;
    - pominięciu okoliczności, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika jakoby pęknięcie łątki oraz wydłużenie kończyny dolnej istniało u ubezpieczonej przed wypadkiem przy pracy;
    - zaniechaniu ustalenia rzeczywistej wysokości uszczerbku na zdrowiu powoda, a w konsekwencji nie ustalenie wszystkich skutków wypadków dla ubezpieczonej;
  - art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 286 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 205¹² § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosku dowodowego ubezpieczonej o przeprowadzenie dowodu opinii innego biegłego z zakresu ortopedii, a w konsekwencji zaniechaniu ustalenia wysokości uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonej i oparciu ustaleń wyłącznie na wysokości uszczerbku na zdrowiu określonej przez lekarza orzecznika ZUS i nieuwzględniającej aktualnego stanu zdrowia, co powoduje nierozpoznanie istoty sprawy;
  - art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 205¹² § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosku dowodowego ubezpieczonej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu chirurgii

naczyniowej i neurochirurgii, w sytuacji, gdy wniosek ten zmierzał do ustalenia istotnych w sprawie okoliczności, tj. jakich urazów doznała ubezpieczona wskutek wypadku, wysokości trwałego uszczerbku na zdrowiu;

- art. 322 k.p.c. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności mających znaczenie dla sprawy, m.in. w zakresie wysokości uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonej;

- art. 325 k.p.c. w z w. z art. 327¹ pkt 1 k.p.c. - poprzez wewnętrzne sprzeczności wyroku polegające na przyjęciu, że po uzupełnieniu dokumentacji medycznej stwierdzono wydłużenie kończyny o ponad 4 cm, przy jednoczesnym uznaniu, że wydłużenie kończyny w następstwie wypadku w 2017 r. nie miało większego wymiaru, gdyż poniżej 5 mm, a także na przyjęciu, że u ubezpieczonej nie stwierdzono objawów łąkotkowych przy jednoczesnym uznaniu, że fakt stwierdzenia w badaniu cech uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej lewego stawu kolanowego nie może być wiązane z wypadkiem przy pracy, w sytuacji gdy przed tym wypadkiem u B. K. (1) nie występowało uszkodzenie łąkotki;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 11 ust 1-3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że nieznanne przyczyny (schorzenia) sugerowane przez biegłego z zakresu ortopedii, a mające być skutkiem urazu z dzieciństwa mogły znieść związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wypadkiem, a obecnym stanem zdrowia ubezpieczonej, w sytuacji gdy przed wypadkiem przy pracy u ubezpieczonej nie występowało ani wydłużenie kończyny arii objawy łąkotkowe, a ujawniły się one dopiero po wypadku przy pracy;

- § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, wbrew wcześniejszym ustaleniom, że na obecny stan łąkotki, kręgosłupa i wydłużenie kończyny powódki miały wpływ, oprócz zmian spowodowanych wypadkiem, także skutki urazu w dzieciństwie i zmiany zwyrodnieniowe w sytuacji, gdy zgodnie z opiniami biegłych nie jest możliwe określenie, w jakim stopniu organ, narząd lub układ był upośledzony przed wypadkiem przy pracy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 368 § 1 k.p.c., pełnomocnik skarżącej wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 23 października 2019 r. nr (...) wydanej w sprawie znak (...) -SER- (...) i przyznanie Ubezpieczonej świadczenia stosownie do ustaleń biegłych lekarzy w zakresie stopnia stałego/długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;

- rozpoznanie na podst. art. 380 kpc przez Sąd II instancji postanowienia dowodowego Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi X Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 listopada 2021 r. w przedmiocie pominięcia wniosku dowodowego ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu ortopedii i dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego zakresu ortopedii jakich obrażeń doznała ubezpieczona w wyniku wypadku z dnia 27 października 2017 r.;

- jaka jest wysokość stałego/długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonej, w tym uszczerbku wynikającego z pęknięcia łąkotki lewego kolana, skrócenia kończyny powodującego zmiany w kręgosłupie i tych zmian w kręgosłupie oraz ze złamania kości udowej lewej leczonego operacyjnie uwzględniającego wszystkie jego następstwa;

- jaki był wpływ skutków wypadku na aktywność życiową ubezpieczonej;

- jakie są rokowania co do dalszego procesu leczenia i rehabilitacji;

- jaki jest wpływ obrażeń doznanych przez ubezpieczoną w trakcie wypadku na zdolność do pracy;

- czy ubezpieczoną z uwagi na odniesione obrażenia i następstwa wypadku powinni zbadać biegli innej specjalizacji, jeżeli tak to jakiej?;

- rozpoznanie na podst. art. 380 kpc przez Sąd II instancji postanowienia dowodowego Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi X Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 listopada 2021 r. w przedmiocie pominięcia wniosku dowodowego ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu chirurgii naczyniowej i neurochirurgii i dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu neurochirurgii i chirurgii naczyniowej, którzy po przeprowadzeniu badania ubezpieczonego i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną wydadzą pisemne opinie na okoliczność:

- jakich obrażeń doznała ubezpieczona w wyniku wypadku z dnia 27 października 2017 r.;

- jaka jest wysokość stałego/długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonej;

- jaki był wpływ skutków wypadku na aktywność życiową ubezpieczonej;

- jakie są rokowania co do dalszego procesu leczenia i rehabilitacji;

- jaki jest wpływ obrażeń doznanych przez ubezpieczoną w trakcie wypadku na zdolność do pracy;

- czy ubezpieczoną z uwagi na odniesione obrażenia i następstwa wypadku powinni zbadać biegli innej specjalizacji, jeżeli tak to jakiej?;

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z obowiązkiem dokonania rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania za postępowanie odwoławcze.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ortopedii, iż u wnioskodawczyni występuje:

- przebyte (27.10.2017) prawidłowo wygojone złamanie trzonu lewej kości udowej w 1/2 długości leczone operacyjnie.

- dawno przebyte (1976) wielomiejscowe złamanie kości udowej lewej.

- choroba zwyrodnieniowa stawu kolanowego lewego z uszkodzeniem łąkotki przyśrodkowej.

- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa.

U wnioskodawczyni wskutek wypadku w pracy w dniu 27.10.2017 r. nastąpiło trwałe naruszenie sprawności w wysokości 10% (dziesięć procent) wg. pozycji 147a - „złamanie kości udowej - w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach - z nieznacznymi zmianami i skróceniem do 4 cm - 5-15%” - Rozporządzenie M.. P-cy i P.. S.. z 18.12.2002, poz. 1974, Dz. U. Nr 234. U B. K. (1) różnica długości kończyn dolnych wynosi 2 cm , a wnioskodawczyni może wyrównywać podparcie kończyny dolnej prawej korkiem pod piętę. Wydłużenie kończyny dolnej lewej nastąpiło dawno, w okresie wzrostu kostnego tj. wtedy, gdy wnioskodawczyni w wieku ok. 6 lat doznała wieloodłamowego złamania kości udowej lewej i w okresie zrostu były także pobudzone płytki wzrostowe w chrząstce nasadowej, które powodują wzrost kości na długość. Stwierdzone statyczne, odruchowe skrzywienie kręgosłupa i koślawe ustawienie osi kolana lewego są następstwem utrzymującej się przez lata nierówności kończyn dolnych. Proces zaniku chrząstek nasadowych ustaje ok. 16-18 r.ż., a wnioskodawczyni doznała powtórnego złamania w wieku 47 lat. Ponadto, gdy mamy do czynienia ze wzrostem kostnym części okołosrodkowych (nasady, przynasady) mogą powstać zagięcia osi długiej kości (koślawość, szpotawość, przodo-, tyłozgięcie). W 2017 r. oś kości udowej była ufiksowana gwoździem śródszpikowym, a do odchylenia osi mogło

dojść w okresie gojenia pierwotnego urazu w 6 r.ż. gdy złamanie leczono gipsem stopowo-żebrowym. Przedział przyśrodkowy stawu kolanowego lewego był systematycznie przeciążany i mógł spowodować powstanie wczesnych zmian zwyrodnieniowych, które są opisywane w rtg i RM (zaostrenie wyniosłości m-łykciowych, ścięczenie chrząstek). Taki obraz przemawia za zwyrodnieniowym tłem uszkodzenia łąkotki, a nie urazowym, szczególnie, że największa siła działania urazu ześrodkowana była na połowę długości kości udowej. Brak jest ewidentnych danych na urazowe uszkodzenie łąkotki przyśrodkowej kolana lewego.

/opinia k.199 – 201 odwrót oraz opinia uzupełniająca k.220 – 220 odwrót biegłego sądowego ortopedy E. B./

Sąd Okręgowy podziela w pełni opinię biegłej ortopedy, uznając ją za logiczną, spójną, opartą na dokumentacji lekarskiej, a także na fachowej wiedzy i doświadczeniu zawodowym biegłej. Co również istotne, biegła podzieliła wnioski innego ortopedy, który opiniował wnioskodawczynię podczas postępowania przed Sądem I instancji.

Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 374 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

W świetle art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Zgodnie zaś z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Wbrew zarzutom strony apelującej Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., który stanowi, iż Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Natomiast skuteczny zarzut przekroczenia granic swobody w ocenie dowodów może mieć miejsce tylko w okolicznościach szczególnych tj. w razie pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego. Zatem dla skuteczności zarzutu naruszenia swobodnej oceny dowodów nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości bowiem konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać jakie kryteria oceny dowodów naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Ponadto jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to dokonana ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego można było wysnuć wnioski odmienne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23.01.2001 r., sygn. akt IV CKN 970/00, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.09.2002 r., sygn. akt II CKN 817/00).

Poprawność rozumowania sądu powinna być możliwa do skontrolowania, z czym wiąże się obowiązek prawidłowego uzasadniania orzeczeń ((...) § 1 k.p.c.). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga zatem wykazania, iż Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Natomiast zarzut dowolnego rozważenia materiału dowodowego wymaga dla swej skuteczności konkretyzacji i to nie tylko przez wskazanie przepisów procesowych, z naruszeniem których apelujący łączy taki skutek, lecz również przez określenie, jakich dowodów lub jakiej części materiału zarzut dotyczy, a ponadto podania przesłanek dyskwalifikacji postępowania sądu pierwszej instancji w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle znaczenia całokształtu materiału dowodowego oraz w zakresie przyjętej podstawy orzeczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego jest - wbrew twierdzeniom apelującego - prawidłowa. Sąd pierwszej instancji odniósł się do wszystkich zgromadzonych w postępowaniu dowodów i okoliczności sprawy. Zarzuty skarżącego sprowadzają się w zasadzie jedynie do polemiki ze stanowiskiem Sądu i interpretacją dowodów dokonaną przez ten Sąd i jako takie nie

mogą się ostać. Apelujący, przeciwstawia bowiem ocenie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, własną analizę zgromadzonego materiału dowodowego.

Zgodnie z treścią art. 278 § 1 k.p.c. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczająca poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 1999-10-20 II UKN 158/99 OSNAPiUS 2001/2/51).

Sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2000 roku, I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84). Tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy uczynił podstawą swojego rozstrzygnięcia opinie biegłego lekarza z zakresu ortopedii. Co jednak istotne, inny biegły ortopeda opiniujący skarżącą na etapie postępowania apelacyjnego potwierdził ustalenia biegłego ortopedy A. W.. Nie ulega wątpliwości, że u wnioskodawczyni w wyniku wypadku nastąpiło trwale naruszenie sprawności w wysokości 10%, to jednak różnica w długości kończyn dolnych wynika głównie z doznanego przez wnioskodawczynię złamania kości udowej lewej w okresie gdy miała 6 lat i pobudzenia w tym czasie płytek wzrostowych w chrząstce nasadowej, co skutkowało wydłużeniem kości i nierówności kończyn dolnych. Stwierdzone zatem statyczne, odruchowe skrzywienie kręgosłupa i koślawe ustawienie osi kolana lewego są następstwem utrzymującej się przez lata nierówności kończyn dolnych. Przedział przyśrodkowy stawu kolanowego lewego był systematycznie przeciążany i mógł spowodować powstanie wczesnych zmian zwyrodnieniowych, które są opisywane w rtg i RM (zaostrenie wyniosłości m-łklyciowych, ścięczenie chrząstek). Taki obraz przemawia za zwyrodnieniowym tłem uszkodzenia łąkotki, a nie urazowym, szczególnie, że największa siła działania urazu ześrodkowana była na połowę długości kości udowej. Brak jest ewidentnych danych na urazowe uszkodzenie łąkotki przyśrodkowej kolana lewego.

W tym miejscu wskazać należy, że postępowanie apelacyjne, pomimo swojego charakteru rozpoznawczego, jest przede wszystkim postępowaniem kontrolnym. Sąd odwoławczy dopuszcza kolejne dowody tylko w przypadkach wyjątkowych, a mianowicie, kiedy potrzeba ich powołania zaistnieje później, a strona wykaże, że nie miała możliwości zgłoszenia danych dowodów w postępowaniu przed sądem I instancji. Potrzeba powołania nowych faktów i dowodów powinna być następstwem zmienionych okoliczności sprawy, które są niezależne od zapadłego rozstrzygnięcia pochodzącego od sądu pierwszej instancji albo otwarcia się możliwości dowodzenia okoliczności faktycznych wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych. Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 1 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa 213/15).

Sąd pominął wnioski dowodowe zawarte w apelacji na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. jako nieprzydatne do wykazania danego faktu i zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Sąd nie może też zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, innej niż wyrażona w opiniach biegłych. (por wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87, (...) Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 lipca 2018 r. III AUa 1328/17 Legalis numer 1824314). Podkreślić należy również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.). Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 1999 roku, II UKN 37/99 OSNAPiUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (wyr. SN z 25.9.1997 r., II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430).

Dokonana zatem przez Sąd Rejonowy ocena materiału dowodowego w powyższym zakresie uwzględniająca wszystkie aspekty sprawy, okoliczności, twierdzenia i zaprezentowane dowody. Jest ona więc wszechstronna, zgodna z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania, a zatem odpowiada wymogom, jakie stawiają jej przepisy art. 233 i 327¹ § 1 k.p.c., i jako mieszcząca się w granicach swobodnej oceny dowodów zasługuje na akceptację Sądu II instancji tak jak i poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne tegoż Sądu.

Sąd I instancji nie dopuścił się więc uchybień procesowych, które miałyby wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a zaskarżony wyrok odpowiada wskazanemu w jego uzasadnieniu prawu materialnemu i nie narusza żadnego ze wskazanych w apelacji strony pozwanej przepisu tego prawa. Dochodząc do poprawnych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy w konsekwencji dokonał prawidłowej subsumcji prawnej.

Apelacja sprowadza się zatem do nieskutecznej polemiki z trafnym stanowiskiem Sądu Rejonowego, prezentując odmienną ocenę materiału dowodowego i wykładnię powołanych wyżej przepisów prawa, której Sąd II instancji nie podziela, akceptując stanowisko Sądu I instancji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi w oparciu o art. 385 KPC oddalił apelację jako bezzasadną.